

***Duranta erecta* (Golden Dewdrop / Skyflower)**

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Angiosperms

Class- Dicotyledonae

Order- Lamiales

Family- Verbenaceae

Genus- *Duranta*

Species- *erecta*

Habitat- Native to tropical Americas; in Punjab, it is commonly grown as an ornamental hedge or garden plant in parks, roadsides, and home gardens. It prefers full sunlight and well-drained soil.

Morphology- *Duranta erecta* is a fast-growing, evergreen shrub or small tree with drooping branches. It bears small, tubular, violet or blue flowers in hanging clusters, followed by bright yellow or orange berry-like fruits. Leaves are opposite, ovate, and green with a smooth margin. Blooming occurs throughout the warmer months. Seeds are small and hard. The plant has a fibrous root system and a dense, spreading habit, making it ideal for hedges and decorative plantings.

Economic Importance-

Grown widely as an ornamental plant for landscaping and hedges.

Flowers attract butterflies and bees, promoting pollination.

Though attractive, the berries are toxic if ingested (especially for children and pets).

दुरंता इरेक्टा (नीलकंठा)

वर्गीकरण-

जगत: पादप

विभाग : एंजियोस्पर्म

वर्ग : डाइकोटिलीडनी

क्रम - लैमियल्स

कुल - वर्बेनेसी

जाति -दुरंता

प्रजाति -इरेक्टा

आवास (Habitat):

उष्णकटिबंधीय अमेरिका मूल का पौधा है; पंजाब में इसे सजावटी पौधे के रूप में बाड़ या बगीचों में लगाया जाता है। यह धूप और अच्छी जल निकासी वाली मिट्टी पसंद करता है।

आकृति-विज्ञान (Morphology):

दुरंता इरेक्टा एक तेज़ी से बढ़ने वाला सदाबहार झाड़ीदार पौधा है जिसकी शाखाएँ झुकी हुई होती हैं। इसमें छोटे, नलीनुमा नीले या बैंगनी फूल गुच्छों में लगते हैं, जिनके बाद पीले या नारंगी रंग के बेर जैसे फल लगते हैं। पत्ते हरे, अंडाकार और चिकने किनारे वाले होते हैं। फूल गर्मियों और वर्षा ऋतु में अधिक मात्रा में खिलते हैं। इसके बीज छोटे और कठोर होते हैं। इसकी जड़ प्रणाली तंतुयुक्त (fibrous) होती है और पौधा घना फैलाव करता है, जिससे यह हेज और सजावटी पौधे के रूप में आदर्श बनता है।

आर्थिक महत्व (Economic Importance) :

इसे बागवानी और सजावटी बाड़ के रूप में उगाया जाता है।

इसके फूल तितलियों और मधुमक्खियों को आकर्षित करते हैं जिससे परागण में मदद मिलती है।

इसके फल सुंदर होते हैं लेकिन खाने पर विषैले हो सकते हैं, विशेष रूप से बच्चों और पालतू जानवरों के लिए।

ਡੁਰਾਂਟਾ ਏਰੈਕਟਾ (ਨੀਲਕੰਠ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੰਜਾਬ

ਵਿਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਪ੍ਰੋਟੀਏਲਜ਼

ਪਰਿਵਾਰ - ਪ੍ਰੋਟੀਏਸੀ

ਜੀਨਸ - ਡੁਰਾਂਟਾ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਏਰੈਕਟਾ

ਆਵਾਸ (Habitat):

ਇਹ ਪੌਦਾ ਟਰਾਪਿਕਲ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਬਾਗਾਂ, ਰਸਤੇਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਕ ਪੌਦੇ ਵਜੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਨਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਰਚਨਾ (Morphology):

ਡਿਊਰਾਂਟਾ ਏਰੈਕਟਾ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰੀ ਝਾੜੀ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਝੁਕੀ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਦੇ ਫੁੱਲ ਛੋਟੇ, ਨਲੀਅਨੁਮਾ ਨੀਲੇ ਜਾਂ ਜਾਮਣੀ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੁੱਛਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਲੇ ਜਾਂ ਨਾਰੰਗੀ ਰੰਗ ਦੇ ਫਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪੱਤੇ ਅੰਡਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਤਲ ਕੀਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨਸੂਨ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚਮਕਦੇ ਹਨ। ਬੀਜ ਛੋਟੇ ਤੇ ਕਠੋਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੰਤੂਦਾਰ (fibrous) ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੌਦਾ ਘਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਹੇਜ਼ ਜਾਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰਕ ਪੌਦੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਇਹ ਪੌਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰਕ ਵਜੋਂ ਬਾਘਾਂ ਅਤੇ ਘੋਰੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤਿਤਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧੁਮੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਰਾਗਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਫਲ ਖਾਣ ਲਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ।